

La Femosa

REVISTA D'OPINIÓ I INFORMACIÓ LOCAL ARTESA DE LLEIDA

Número 337

JULIOL - AGOST 2025

P.V.P. 3€

**GUSPIRA, LA BESTIA GUANYADORA DEL
16è FESTIVAL D'ENCESES D'ARTESA**

ARTESA A VISTA D'OCELL

Fotografia: Josep Gallart. Pilot avió: Lluís Garcia

SUMARI

Pòrtic	3
Actualitat Artesenca.....	4
<i>J. Ma Esteve / Fotografies: M. À. Florensa, J. Gallart</i>	
Festa Major 2025.....	7
<i>J. Ma Esteve / Fotografies: M. À. Florensa, J. Gallart</i>	
Crònica del Festival d'Enceces i Trobada de Bestiari de foc.....	10
<i>Associació El Griu.</i>	
«Alimentem» els fills?	13
<i>Parròquia d'Artesa de Lleida</i>	
Domus Domini. Fondes (2).....	14
<i>Miquel Carrera Castellví</i>	
Que fem avui, padrí?	15
<i>Nèstor Serra Domènech</i>	
Artesa de Lleida i la nova llei de l'estatut dels municipis rurals.....	16
<i>Mariona Rebull Berengué</i>	
Un raconet d'Artesa.....	17
<i>Àngels Florensa Bertran</i>	
Donald, un altre cop tu?	18
<i>Albert Batiste Bonet</i>	
Poesia: Amor i vida.....	19
<i>Assumpció Cornadó Lladó</i>	
El sud-oest de la Xina: recurrent les minories ètniques.....	20
<i>Joan Ramon París Oró</i>	
Ramon Falguera Olomí.....	22
<i>Josefina París Mor</i>	
La dona i la pintura.....	24
<i>Laia Solà Miró</i>	
Novel·la per fascicles. Part 10 Pels fondals del clot del dimoni.....	26
<i>Jordi Oró Puig</i>	
El reportatge: 35 anys de piscines municipals.....	28
<i>La Redacció.</i>	
Fauna del terme: Conill.....	29
<i>Isidre Drudis Bellmunt</i>	
El C. E. Artesa de Lleida s'aixeca de nou.....	30
<i>Eudald Pijuan Mor i Ferran Peiró Olomí</i>	
Entreteniments.....	32
<i>Miquel A. Navarro, Albert Batiste i Lluís Gil</i>	
Artesa a vista d'ocell.....	34
<i>Fotografia: J. Gallart i Lluís Garcia</i>	
Telèfons i horaris d'interès/Solucions als entreteniments.....	35
Imatges d'actualitat	36

Edita

Agrupació Cultural La Femosa
Carrer dels Gallarts, 7
25150 Artesa de Lleida (Segrià)
lafemosa.artesalleida.cat
lafemosaartesadelleida@gmail.com

Direcció i coordinació

Josep Gallart Fernàndez
Lluís Gil Fontanet
Felip Gallart Fernàndez

Col·laboradors i col·laboradores

Albert Batiste Bonet
Associació El Griu
Miquel Carrera Castellví
Assumpció Cornadó Lladó
Isidre Drudis Bellmunt
Josep Ma Esteve Muñoz
Ma Àngels Florensa Bertran
Felip Gallart Fernàndez
Josep Gallart Fernàndez
Lluís Gil Fontanet
Miquel Àngel Navarro
Joan Ramon Oró París
Jordi Oró Puig
Josefina París Mor
Parròquia d'Artesa de Lleida
Ferran Peiró Olomí
Eudald Pijuan Mor
Mariona Rebull Berengué
Nèstor Serra Domènech
Eulàlia Solà Miró

Fotografies

Josep Ma Esteve Muñoz
Ma Àngels Florensa Bertran
Josep Gallart Fernàndez

Correcció de textos

Eulàlia Solà Miró

Maquetació i impressió

Impremta Payà, Lleida

La Femosa, 2ª època
Número 337
Juliol - Agost 2025
DLL 264-1981
ISSN 2938-9046
ISSN 2339-7365
P.V.P. 3 euros

Els articles que apareixen a les pàgines de La Femosa reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

Amb el suport de:

PORTIC

Al propassat número vam obrir una secció titulada “*Noticiari històric artesenc*” i allí vam publicar dues cròniques referides al nostre poble. Les dues eren de l’any 1915. La primera referia una estada que van fer a Artesa de Lleida els eminents artistes Emili Pujol i Baldomer Gili Roig. Nascut a la Granadella, Emili Pujol Villarrubí està considerat com un dels intèrprets de guitarra més complets i dotats de tots els temps. La seva vessant compositiva, de musicòleg i el seu component didàctic és també molt remarcable. L’Emili Pujol va interpretar entre els seus amics artesencs algunes de les seves composicions i altres peces clàssiques, amb la seva exquisida i depurada tècnica. Ja havíem sentit dir que Emili Pujol havia fet alguns concerts informals al nostre poble per obsequiar els seus amics, principalment Robert Pereña, que va ser durant un temps metge titular del poble. Veure-ho escrit i datat ens satisfà molt i ens ajuda a concretar, desenvolupar i posar en valor la importància d’aquesta informació.

Emili Pujol Villarrubí

Baldomer Gili Roig, per la seva part, va ser un destacat pintor paisatgista, dibuixant i fotògraf. Durant la seva estada a Artesa, segons relata la crònica, va pintar un quadre amb algun dels seus carrers, que per la descripció que en fa la crònica, bé podria ser la nostra Vileta. Seria bo poder localitzar aquesta obra i obtenir-ne una còpia o, si s’escaigués, adquirir-la com a patrimoni del poble.

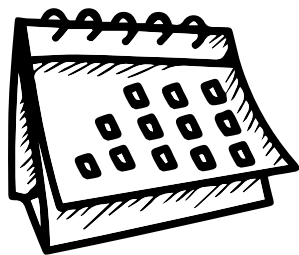

Baldomer Gili Roig

Que dos personatges de la categoria de l’Emili Pujol i de Baldomer Gili Roig obsequiessin els artesencs amb la seva presència i els seus dots artístics durant unes hores i ho fessin de forma gratuïta diu molt d’ells i de la calidesa i l’hospitalitat amb què, sens dubte, la gent dels nostre poble el va obsequiar.

La segona notícia evocava la negativa de la Societat Recreativa la Primavera a autoritzar una conferència religiosa al seu local social. Fundada l’any 1912, la Societat Recreativa i Coral La Primavera va ser durant molts anys el motor cultural del nostre poble i on es forjaren la majoria de personatges que després incidiren en la seva organització política, social, educativa i cultural. Pel que expressa la notícia, apareguda al diari republicà *El Ideal*, la polarització que es va produir a Artesa ja era ben present els anys previs a la creació dels dos grans sindicats artesencs, el de Sant Isidre, nascut l’any 1917, i el del Porvenir, creiem que l’any 1918. I també que era ben present en el si de la Societat la Primavera l’any 1915, perquè segons es diu a la crònica, la negativa es va decidir després d’una acalorada discussió. No sabem com va acabar tot. No sabem si aquella conferència religiosa finalment es va produir i si així va ser, en quin local es va realitzar. Han passat més de cent anys i trobar-ne algun testimoni oral és del tot impossible i un document escrit, molt improbable. Però tenim almenys el testimoni d’aquesta notícia que, sens dubte, ens ajuda a conèixer aspectes del nostre passat que desconexíem o no sabíem prou bé.

Des de la fundació de la nostra entitat, la recuperació de la nostra història ha estat un dels nostres principals objectius. Des d’aquí fem una crida a tots els nostres subscriptors i lectors a col·laborar en aquesta secció amb qualsevol notícia que pugueu tenir sobre el nostre poble. Si ens la feu a mans, nosaltres la publicarem en aquestes pàgines, perquè tothom en pugui gaudir.

ACTUALITAT ARTESENCA

— Josep Ma Esteve — Fotos: J. Ma. Esteve J. Gallart, M. À. Florensa —

BAR DE LES PISCINES

Un any més, el bar de les piscines ha obert per ser el centre d'activitats i concerts durant l'estiu i enguany ha estat regentat pel senyor Josep Masbernat.

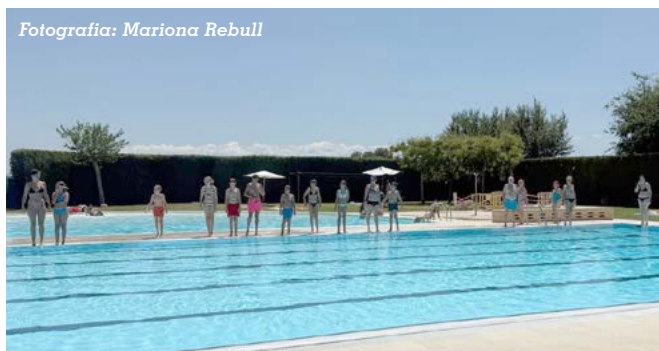

AQUAGYM A LES PISCINES

Durant els mesos de juliol i agost, mitjançant l'Associació Sardanista d'Artesa de Lleida, es va realitzar l'activitat d'AQUAGYM a les piscines municipals, on totes les participants van gaudir de l'activitat dinamitzada per en Josep Rebull.

MULLA'T PER L'ESCLEROSI

El diumenge 13 de juliol es va tornar a celebrar el salt per la campanya *Mulla't per l'esclerosi múltiple* que dona visibilitat a aquesta malaltia tot recollint fons per a la investigació per trobar-ne una cura. Hi va haver una parada de marxandatge instal·lada al recinte de les piscines durant el matí. Com es costum, a les 12 del migdia es va produir el tradicional salt conjunt per l'esclerosi.

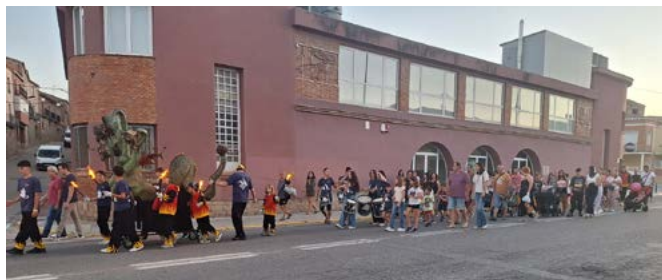
TANCAMENT DE LA BOTIGA DE CAL MACO

Com ja va passar a finals de l'any passat amb la botiga Mireia Queviures, aquest mes de juliol ha tancat una altra botiga històrica del nostre poble, l'estanc de cal Maco on, a part de vendre tabac i loteria, també feia de papereria. La botiga, que va obrir l'any 1975, amb la Teresina al capdavant, ha arribat al final del seu camí el 31 de juliol de la mà de la Dolors, la segona generació que feu funcionar la botiga.

La venda de tabac i loteria continuarà al nostre poble ja que ha obert el nou estanc al costat de La Comasala.

REVELLA DE SANT JAUME

El dissabte 26 de juliol, es va celebrar la revetlla de Sant Jaume. Com en els darrers anys, l'Ajuntament d'Artesa de Lleida va organitzar, al pavelló municipal, un sopar popular a la fresca on cadascun dels i les participants havien de portar-se el sopar, però sí que hi va haver servei de barra.

La festa va començar a les 9 del vespre amb la tradicional rua de fanalets, on totes les nenes i nens que havien fet un fanalet, acompanyats pels diablons del Griu i l'Hydra, van anar de la plaça Major fins al pavelló en processó. Tots els i les participants van rebre un bossa obsequi.

El fi de festa fou amenitzat, per Luigi Sierra *Lo rei del garrotín*. A més, els més petits van poder gaudir d'un inflable.

SOPAR DE LES CASES NOVES

Un any més, el primer dissabte del mes d'agost es va celebrar un sopar de germanor amb la participació de molts del veïns i veïnes del "barri" de les Cases Noves, que va reunir una mica menys d'una cinquantena de persones.

Aquest sopar sorgeix a partir del grup de *whatsapp* que es va crear durant el confinament al 2020 i que encara està actiu a l'actualitat.

SOPAR DE L'ASSOCIACIÓ DE DONES

El dissabte 9 d'agost, l'Associació de Dones d'Artesa de Lleida, l'ADALL, va organitzar un sopar a la fresca on cadascú portava el seu sopar. Un cop finalitzat, l'animació la va portar l'actuació d'en Ramon Pelay.

El sopar inicialment estava previst de fer-lo a la Plaça Major, però finalment es va traslladar a la plaça vella, davant de la seu de l'Associació Cultural La Femosa.

Fotografia: Glòria Roman

OBERTURA DEL CONSULTORI MÈDIC

Després que al més de març s'iniciessin les obres de reforma del consultori mèdic, finalment aquest passat dilluns 11 d'agost, es va tornar a traslladar l'atenció mèdica al consultori mèdic, i es deixà la ubicació provisional que s'ha utilitzat aquests darrers mesos.

Fotografia: Tere Mayoral

DONACIÓ DE SANG

Igual que l'any passat, el divendres 15 d'agost, tot i ser festiu, el Banc de Sang va organitzar una nova jornada solidària de donació de sang. Des de les 10 del matí fins l'1 del migdia, totes les persones que van poder, es van apropar a la llar de jubilats per fer un dels actes més solidaris que es pot fer, donar sang.

CINEMA JULIOL - AGOST

Dia	Pel·lícula
20 de juliol	Maria Montessori
27 de juliol	El bus de la vida
3 d'agost	El monje y el rifle
10 d'agost	El reino de los simios
17 d'agost	Por todo lo alto
24 d'agost	Un lugar tranquilo. Dia 1
31 d'agost	Amigos imaginarios

FESTA MAJOR 2025

— Josep Ma Esteve — Fotos: J. Ma. Esteve J. Gallart, M. À. Florensa —

Del 3 al 6 de juliol va tenir lloc la Festa Major del nostre poble. Com a escalfament de la festa, el 2 de juliol es van celebrar les finals del torneig de pàdel, les eliminatòries dels quals es van disputar en els dies previs.

El mateix dimecres 2 de juliol es va inaugurar l'exposició itinerant 5è premi d'il·lustració del Segrià impulsada per l'Àrea de cultural del Consell Comarcal del Segrià, a cal Miró.

Fotografia: Silvia Roca

Com ja és habitual, l'Associació de Joves d'Artesa de Lleida, l'AJALL, va preparar una samarreta commemorativa de la Festa Major.

Els actes de la Festa Major van començar, com ja és habitual, el dijous 3 de juliol. El programa d'actes de la Festa Major 2025 fou:

DIJOURS 3 DE JULIOL

A 2/4 de 8 del vespre. FIRETES sense soroll al davant del poliesportiu. Durant una hora.

A 2/4 de 10 de la nit. Final del TORNEIG DE FUTBOL. Al camp de futbol.

A les 10 de la nit. SOPAR DE GERMANOR amb entrepans de llonganissa. Al pavelló.

A les 11 de la nit. Ball amb LA NIÑA PARACAÍDAS. Al pavelló.

A 2/4 d'1 de la matinada. Concert amb el grup de versions JET LAG. Al pavelló.

A 2/4 de 3 de la matinada. Actuació de DJ MINA RITZ. Al pavelló.

DIVENDRES 4 DE JULIOL

De 10 del matí a la 1 del migdia. CIRC CIRCANT, taller de circ amb diferents elements, a la Vileta.

I ROCÒDROM I TIROLINA. Al pícnic de les piscines.

De 6 a 7 de la tarda. Espectacle itinerant **TRANSHUMÀNCIA** a càrrec de la companyia Xip Xap. Pels carrers del poble amb sortida des de la Plaça Europa.

A 2/4 de 10 de la nit. **SOPAR DEL JOVENT.** A la plaça Les Albízie.

A 3/4 de 8 de la tarda. Ball llarg amb l'orquestra **SATURNO.** Al pavelló.

A les 11 de la nit. Concert amb l'orquestra **SATURNO.** Al pavelló.

A 1/4 d'1 de la matinada. Actuació del grup de versions **BAND THE ROCK.** Al pavelló.

A 2/4 de 2 de la matinada. Més versions amb grup **LES COCO.** Al pavelló.

A 2/4 de 4 de la matinada. Sessió amb DJ **K-ZU** primer, i després amb DJ **MILES.** Al pavelló.

DISSABTE 5 DE JULIOL

A les 7 del matí. **TXARANGA AIGUA EN GAS.** Al pavelló.

De les 9 del matí a 2/4 d'1 del migdia. **TOBOGAN URBÀ.** Al carrer dels Gallarts.

A les 6 de la tarda es va iniciar la **XVIII TROBADA DE BESTIARI** de foc d'Artesa de Lleida a la plaça Major. Amb la benvinguda a totes les colles, plantada de les bèsties i gegants Esclat de balls amb la participació de les bèsties la Cremablat de Tremp, l'Escurcerot d'Ordal, la Guspira de Granollers, el Maxtord de Tordera i el Ruc de la Granada.

A les 11 de la nit.- Es va iniciar del 16è **FESTIVAL D'ENCESES** d'Artesa de Lleida. En acabat, a les 2 de la matinada, la festa va continuar a la plaça Major amb el concert del grup musical **CRIM.**

Sobre el desenvolupament del festival i la trobada de bestiar incloïem una crònica en aquesta mateixa revista..

DIUMENGE 6 DE JULIOL

De 2/4 de 12 del matí a la 1 del migdia. IIIa TROBADA DE PINTURA infantil i juvenil. Davant de l'Ajuntament.

A les 11 del matí. INAUGURACIÓ búnquer. Al carrer Bassa.

Fotografia: Silvia Roca

De 3/4 de 12 a 2/4 de 2. VISITA al búnquer i al museu Arqueològic. Al carrer Bassa i al Museu Arqueològic.

A les 12 del migdia. Missa de Festa Major amb cantada de LA CORAL LA PRIMAVERA D'ARTESA DE LLEIDA. A l'església parroquial.

A 2/4 de 12 del migdia. BALLADA de sardanes. A la Vileta.

A 2/4 de 12 del migdia. VERMUT popular a càrrec de l'Associació de Dones d'Artesa de Lleida DALL. A la Vileta.

A les 6 de la tarda.- Animació infantil amb l'espectacle DE VIATGE. Al carrer Europa.

Fotografia: Silvia Roca

A les 8 del vespre.- Espectacle final de Festa Major QUICO EL CÈLIO, EL NOI I EL MUT DE FERRERIES. Al pavelló.

Durant el cap de setmana, el Grup de Càritas Parroquial va muntar una tómbola a la casa parroquial.

CRÒNICA DE LA 16ª EDICIÓ DEL FESTIVAL D'ENCESES I LA 18ª TROBADA DE BESTIARI DE FOC D'ARTESA DE LLEIDA

Associació El Griu

Fotos: J. Gallart

Artesa de Lleida va vibrar de nou el passat dissabte 5 de juliol de 2025 amb una nit carregada d'espurnes, pólvora i emoció en majúscules. La 16a edició del Festival d'Enceses i la 18a Trobada de Bestiari de Foc van omplir els carrers de la vila d'un espectacle únic, convertint el poble en l'epicentre de la cultura popular de foc del país. A més, enguany, la festa ha tingut un motiu afegit de celebració: el desè aniversari de l'Hydra, la bèstia infantil de la colla local, el Griu.

A les 6 de la tarda es va iniciar la XVIII TROBADA DE BESTIARI de foc d'Artesa de Lleida. Amb la benvinguda a totes les colles, plantada de les bèsties i ball de gegants. Esclat de balls amb la participació de les bèsties la Cremablat de Trep, l'Eскурcerot d'Ordal, la Guspira de Granollers, el Maxtord de Tordera i el Ruc de la Granada.

als més petits i aquesta ha donat pas al Bateig de Foc dels nous Diablons de la colla, seguint per un correfoc pels més menuts de casa, que ha comptat amb la presència dels Diablers Infants de Lleida junt amb els Marraquets de Lleida i els Diablers infants de Junda i els Diablons del Griu. També hi van participar el grup de percussió del Griu, els gegants d'Artesa, Asetra i Adrell i el grup de percussió Kumbeva.

Bateig d'un diabló

Eскурcerot d'Ordal

Guspira de Granollers

Correfoc infantil

Ruc de la Granada

Cremablat de Trep

Els Marraquets de Lleida

Maxtord de Tordera

Com ja va sent habitual en els actes de la tarda, van començant amb la benvinguda a les colles, de part de l'alcaldeessa d'Artesa de Lleida, Mariona Rebull i la guanyadora de la VI Experiència Griu, Pilar Ros. Tot seguit l'Hydra va fer una encesa d'aniversari, adreçada

Grup de percussió Kumbeva

Grup de percussió del Griu

Ball de l'Hidra

Les bruixes

Els gegants

A continuació un bany d'escuma va fer la delectança de la quitxalla i alguns grans. Tots els actes van desenvolupar a la plaça Major i la Vileta, excepte el bany d'escuma que va tenir lloc a la plaça Vella, davant de la seu de l'Agrupació Cultural La Femosa.

A les 11 de la nit, després d'un bon sopar popular a totes les colles participants, a la mateixa plaça Major, que van poder degustar una excel·lent

cassola cuinada per Ricardo Paz, es va iniciar del 16è FESTIVAL D'ENCESES d'Artesa de Lleida, amenitzat pel conjunt Tradifarra, que van animar esplèndidament la festa, que va estar conduïda magistralment, com cada any, per Jordi Granell, amb la participació de cinc les bèsties convidades: la Cremablat de Trep, l'Eскурcerot d'Ordal, la Guspira de Granollers, el Maxtord de Tordera i el Ruc de la Granada. Cada bèstia va dur a terme les tres enceses habituals —ràpida, tradicional i de llum— en què van desplegar el seu millor repertori pirotècnic.

Actuació del grup Tradifarra

Jordi Granell, conductor del Festival d'Enceses

Correfoc dels Diables de Junda

El Griu, amfitrió de la nit, va obrir i dinamitzar les enceses, i l'Hidra va tornar a fer una nova encesa d'aniversari abans de donar pas a l'encesa conjunta de totes les figures. El punt final el va posar l'esperat

castell de focs "Sete Udina", que va il·luminar el cel d'Artesa. El públic assistent va poder gaudir d'una nit de foc memorable pel gran mostrar un gran nivell i espectacularitat en les seves enceses. Abans, però, els Diablers de Junda i els Diablers del Griu van dur a terme un animat correfoc pels carrers del poble.

Cremablat de Tramp

Escurcerot d'Ordal

Guspira de Granollers

Maxtord de Tordera

Ruc de la Granada

La colla del Griu, com l'organització, van quedar molt satisfets per l'alt nivell de les enceses, que ja des del primer moment va quedar palès. També destaquen la motivació i les ganes de participar de les colles, que van generar un ambient de germanor i bon dinamisme; aquests dos components van generar una setzena edició que quedarà en la memòria col·lectiva de tots els amants de la cultura del foc i, sobretot, del poble d'Artesa de Lleida.

El jurat, format per Pilar Ros, guanyadora de l'Experiència Griu de l'edició 2024, Daniel Llussà, director de cinema i artista d'efectes visuals, Oscar Ribes, escenògraf, titellaire i actor, Jasmina Sedó, arquitecta efímera, Estefania Rufach, vicepresidenta de l'Institut d'Estudis Ilerdencs i finalment Mariona Rebull, alcaldessa d'Artesa i presidenta del jurat del Festival d'Enceses, va reconèixer com a **guanyadora del festival la Guspira de la Colla dels Blancs de Granollers**. El segon lloc fou per al Ruc de la Granada, seguit per l'Escurcerot d'Ordal, el Maxtord i la Cremablat. El **premi del públic**, patrocinat per Pirotecnia Estalella i Pirotecnia Catalana, es va atorgar al Ruc de la Granada, que va amb tenir una actuació molt celebrada pels assistents.

Els guanyadors

2n classificat

3r classificat

4t classificat

5è classificat

Premi del públic

La festa es va acabar amb el concert del grup musical CRIM a la mateixa Plaça Major, on s'havia desenvolupat tota la festa.

Artesa de Lleida ha tornat a demostrar que és un referent del bestiari festiu català. Tant la colla del Griu, com l'organització i ja estan treballant en l'edició del 2026 per poder fer gaudir a grans i petits del món del foc.

SALUT I FOC!!

«ALIMENTEM» ELS FILLS?

Parròquia d'Artesa de Lleida

Una de les obligacions ineludibles que contrauen els pares en portar un fill al món és procurar que no li manqui el necessari per al seu sosteniment i creixement corporal. Però les persones tenim moltes altres necessitats a part de l'estricta ment biològiques. Hi ha, en el fill, altres àmbits que necessiten igualment ser «alimentats» per tal que pugui esdevenir una persona completa.

No «alimentarien» bé els seus fills aquells pares que no els transmetessin uns valors i uns ideals que puguin donar sentit a la seva vida. Cal ensenyar-los, des del bressol, a estimar els valors que dignificaran la seva vida: la generositat, la solidaritat, el desig d'un món millor, l'amor a la pau, el respecte a ells mateixos i als altres, l'honestetat, la comprensió..., sense oblidar d'obrir-los als valors transcendents, que els ajudaran a donar resposta a les qüestions radicals de l'existència humana i faran que hi trobin sentit.

Quan veiem tants nois i noies que malgasten la seva vida amb experiències tan poc humanitzadores, ens podem preguntar pels valors que els han transmès els seus pares. Per què s'accontenten amb el desig del plaer immediat sense buscar res més profund? Quin sentit donen a la seva vida?

Gràcies a la pràctica generalitzada de l'esport, els joves d'avui -ells i elles- posseeixen uns cossos

harmoniosos, esplèndids. Però no és suficient: cal que siguin habitats per esperits generosos que sentin la crida de tot allò que és noble, de tot allò que humanitza i ens fa sentir autènticament persones.

Però la transmissió dels valors és eficaç únicament a través de l'exemple dels pares. No es pot transmetre allò que no es viu. Els «sermons» o l'exigència autoritària poden ajudar a «controlar» les accions dels fills, però difícilment incideixen en les seves idees i en les seves actituds. Una cosa és «domesticar» i l'altra educar. Quan visquin la seva vida es desentendran de tot allò que no hagin acceptat i estimat.

La transmissió d'uns valors positius als fills ha de ser la preocupació ineludible dels pares. És la millor herència que els poden deixar i és també allò que els ajudarà a trobar sentit a la seva vida.

DOMUS DOMINI

Fondes (2)

Miquel Carrera Castellví

En el darrer escrit, tot va ser parlar del llibre de Sant Jordi de la cuinera mediàtica i de la fonda amb més pedigrí d'aquest país. I tot van ser lloances cap a l'establiment i cap a les postres més emblemàtiques que tenen. Comentant això amb la gent de casa... el meu fill, que és home de rodar i de bon paladar, va objectar que era, però, l'únic establiment on havia tornat un plat a la cuina; que sí, que hi havia anat pel prestigi i la història i que el local és agradable, però la paella era incombible. Va sortir el cuiner, va tastar el plat i els va donar la raó, que allò no podia ser, i van canviar-los-la sense cap problema. També... un fet d'agrair en un establiment de menjars... una queixa, un reconeixement i una manera de resoldre-ho.

Després de l'experiència de la fonda i en aquest temps de descobertes que és l'estiu i les vacances hem fet dos sortides de dinar més, i ens hem atrevit a casa a establir un *ranking* o un llistat, i també diem que la Fonda Europa està bé, el semifred de canyella és fabulós però ...

Direu ara ... Oh! És que potser heu anat a restaurants d'estrelles i locals de categoria, però ja us dic jo que som gent normaleta en el tema de la forquilla, i fugim de modernitats i altes exquisideses. Un altre dia parlaré d'aquest rànquing, però sí que dic que els dos de dalt de la llista són restaurants de per aquí, de les nostres terres, i que ens han fet molt bona impressió. Així que si potser ja teníeu planejada una volta per Granollers ... està bé, eh, i l'al·licient de descobrir una fonda autèntica paga la pena, però ... el menjar normal. Pot passar també que ja us hi heu arribat i no sé ... igual deixem de parlar-nos ... Per acabar amb la fonda aquesta amb bon regust i fora de les postres ja esmentades, dues coses. He trobat un article a Vilaweb que n'explica la història d'una manera molt agradable i documentada: <https://www.vilaweb.cat/noticies/lhotel-mes-antic-de-catalunya-que-prefereix-anomenar-se-fonda/>

En el mateix article se cita, i ja ho sabia d'abans, que l'establiment és propietat de la família Parellada, família de l'Ada Parellada, cuinera també mediàtica, també propera, també amb un estil ben propi. Com en la cuina tradicional... tot s'ajunta amb el temps adequat.

Preparant l'anterior article i en començar a remenar això de les fondes, havia llegit llistats de les fondes més autèntiques de Catalunya. En un llistat del diari Ara hi apareixia l'hotel Hostal Sport de Falset, i a les anotacions que tinc havia escrit que parava taules amb estovalles de quadres vermells. No conec quasi el poble i molt menys el local, però estic segur que un tomb per Falset, a banda del vi, paga la pena. I, parlant d'estovalles amb quadres, com a senyal, potser, d'establiment de tota la vida, sí que recordo haver estat en un d'anomenada, però ... amb estovalles de quadres blancs i blaus: L'hostal de Pinós. També l'havia trobat en un llistat, i per allò de fer turisme diferent hi vam fer cap un dia d'hivern de fa tres anys, amb bon caliu, bones vistes i l'ambient d'una fonda de menjars i amb el tràfic intens de gent, allà al mig

del Solsonès. Si hi aneu, penso que trobareu encara aquest esperit de fonda, de fogons que estan encesos des de bon matí, d'olles immenses i d'un tracte proper. Recordo que el plat estrella del dia eren els peus de porc, i que els de casa s'hi abocaren sense contemplacions.

Recordo també l'anècdota de dinar taula per taula amb el llavors bisbe d'Urgell, que em semblà un home discret. No tenia perquè reconèixer-lo, però potser l'havia vist feia poc en un telenotícies o en un diari, i en anar-m'hi fixant veus que vesteix més acuradament i amb accessoris de la seva feina. Dic que era el bisbe d'Urgell perquè en comprovar ara mateix el seu nom i fesomia ... contemplo com des del passat mes de maig havia estat acceptada la seva renúncia. No sóc home d'autoritats ni mitòman de bisbes, però... confio que hagi estat una renúncia a fi de bé, i que el senyor Vives tingui bona salut.

Ja veieu ... començar parlant de fondes, que mig han derivat en restaurants autèntics i acabar parlant de bisbes; això del pensar i escriure és una aventura fascinant, sí. Veig que les anotacions que he anat fent són prou llargues encara per a un tercer escrit, així que encara no s'ha acabat això de parlar de fondes, i potser amb la bonança del setembre i octubre, faci alguna sortideta per anar provant establiments de solera, a veure què cuinen. Ens retrobem entre plats i taules!!!!

QUÈ FEM AVUI, PADRÍ?

Nèstor Serra Domènech

Coordinador territorial d'Unió de Pagesos a les comarques de Lleida

Es parla molt del relleu generacional: qui quedarà al capdavant de les nostres explotacions, qui cuidarà els nostres camps i el bestiar de les nostres granges, qui tindrà cura dels prats.... Tothom sap que el sector agrari i ramader perd gent constantment i que la seva població està especialment envellida.

El debat sobre el futur del camp és un tema que fa temps que està sobre la taula d'Unió de Pagesos i és una de les nostres principals preocupacions. Per això reclamem canvis en la política agrària del nostre país que facilitin que els joves que ho vulguin puguin continuar en els negocis familiars o, si ho desitgen, iniciar els seus propis nous projectes. Cal tenir present que la nostra activitat no només alimenta la societat, sinó que també cuida i manté viu el paisatge dels nostres pobles.

Avui, però, vull posar el focus en un altre aspecte del relleu generacional com és la continuïtat de la manera de fer, de les tradicions i dels coneixements pràctics que es transmetien de pares a fills i de padrins a nets.

Els que sou dels anys 70 i 80 recordeu què fèieu als estius? Jo sí. Recordo que quan era petit li preguntava al padrí "què fem avui?", ell pujava a la DKV i jo em posava al seu costat. Un dia anàvem al tros, l'altre esclaríem, un altre anàvem a regar i, mentre esperàvem que l'aigua arribés al cap del bancal, posàvem foc als marges o espones. Altres dies anàvem al bancal d'alfals on hi teníem trampes per als talps (avui en dia serien per als conills) i anàvem a fer canyes al canyar per a les tomaqueres de l'hort. Recordeu com s'havia de rascar l'herba i els crits del padrí quan s'escapava l'aixolet i tallaven alguna tomatera o alguna pebrotera? Tot això i moltes coses que segur que ara us han vingut al cap són les que es feien a l'estiu la majoria de pagesos que avui estan al capdavant de les empreses familiars agràries.

Però el millor de tot eren els dies de collir, quan ens reuníem tota la família (pare, mare, padrins, tiets i tietes que tenien vacances...) i molts estudiants que durant els mesos d'estiu anaven a collir per guanyar alguns diners per poder passar l'any sent una mica més independents. Us imagineu com seria això ara?

Recordo aquests dies a l'ombra o al sol dels arbres fruiters, quan els padrins explicaven històries antigues del poble o dels voltants, i també històries de com feien la feina antigament. Eren moments en què el coneixement passava de generació en generació i transmetien aquesta riquesa rural que és essencial per a conèixer el nostre món.

Si volem garantir un futur pel nostre sector i per a la societat en general, hem de tornar a mirar el passat per incorporar algunes d'aquestes pràctiques oblidades i, sobretot, per fer arribar la saviesa que tenen els nostres padrins a les noves generacions pageses i, sobretot, a la joventut de les ciutats. Així, crec, el nostre sector estaria més ben vist i més valorat, i algunes de les demandes que fem des d'Unió de Pagesos no es veurien com a tan políticament incorrectes.

ARTESA DE LLEIDA I LA NOVA LLEI DE L'ESTATUT DELS MUNICIPIS RURALS

Mariona Rebull Berengué

Alcaldesa d'Artesa de Lleida

El passat 16 de juliol Artesa de Lleida va estar representada al **Parlament de Catalunya** en el moment històric de l'aprovació de la **Llei de l'Estatut dels Municipis Rurals**. Una normativa que feia temps que el món local esperava i que suposa un pas endavant en el reconeixement i la millora de la vida als pobles del nostre país, sovint oblidats.

Aquesta llei té com a objectiu principal **reduir les desigualtats entre el món urbà i el món rural**, donant més eines als municipis petits i mitjans per poder oferir serveis de qualitat a la ciutadania. No és només una qüestió de justícia, sinó també de futur:

El territori rural és clau per a l'equilibri del país, per a la preservació del medi ambient, per a la producció agrària i per a mantenir viu un model de societat arrelada i cohesionada.

Aquesta llei dotarà d'eines i recursos els municipis rurals i servirà per frenar el despoblament, garantir una adequada prestació dels serveis i impulsar-ne el desenvolupament econòmic.

Dels 947 municipis que hi ha a Catalunya, se'n podran beneficiar 608. D'aquests, 213 són rurals, 381 reben la consideració de municipi rural d'especial atenció perquè tenen una població inferior als 500 habitants, dos són municipis rurals assimilats i els dotze restants s'hi han incorporat durant la tramitació parlamentària.

Mesures clau per frenar el despoblament:

- Nou marc normatiu que defineix què és un municipi rural.
- Mesures per dotar aquests municipis de més recursos i eines.
- Mecanisme rural de garantia que obligarà a analitzar l'impacte territorial, econòmic i mediambiental de totes les polítiques públiques.
- Creació d'un sistema de finançament propi, que estableixi un fons específic de municipis rurals de caràcter incondicionat que anirà lligat a la llei de pressupostos.

Representants dels municipis al Parlament de Catalunya

- Línia específica d'inversions per als municipis rurals perquè facin front a la regressió demogràfica i a l'envelliment de la població.
- Aplicació d'incentius fiscals per afavorir la compra i la rehabilitació d'habitatges.
- Reducció de la càrrega burocràtica dels ajuntaments amb la creació d'un portal únic a la seu electrònica de l'Administració.

En el cas concret d'Artesa de Lleida, aquesta llei ens aportarà:

- **Més finançament i recursos** per garantir serveis bàsics, equipaments i infraestructures.
- **Suport per afrontar el repte demogràfic**, amb mesures que ajudin a fixar població jove i famílies al municipi.
- **Impuls a la connectivitat i a la digitalització**, essencials per a les oportunitats econòmiques i educatives.
- **Reconeixement del paper del món rural** dins l'estructura de país, amb veu pròpia en la presa de decisions.

Des de l'Ajuntament d'Artesa de Lleida rebem aquesta llei amb molta il·lusió i responsabilitat. És una eina que ens permetrà seguir treballant per

Representants d'alguns municipis del Segrià

millorar la qualitat de vida dels nostres veïns i veïnes i fer que viure en un poble sigui una opció atractiva i plena d'oportunitats.

La jornada al Parlament va ser molt especial. Tots els alcaldes i alcaldesses presents compartíem la mateixa sensació: alegria i satisfacció per l'aprovació d'una llei tan necessària, però també cautela i prudència, conscients que el pas més important encara ha d'arribar: que la llei es posi en pràctica ben aviat i que es desplegui amb tots els compromisos i recursos promesos.

Aquest és només el començament d'una nova etapa. Des del consistori continuarem treballant amb energia i compromís per tal que aquesta llei es tradueixi en beneficis reals i tangibles per a la nostra gent.

UN RACONET D'ARTESA

Àngels Florensa Bertran

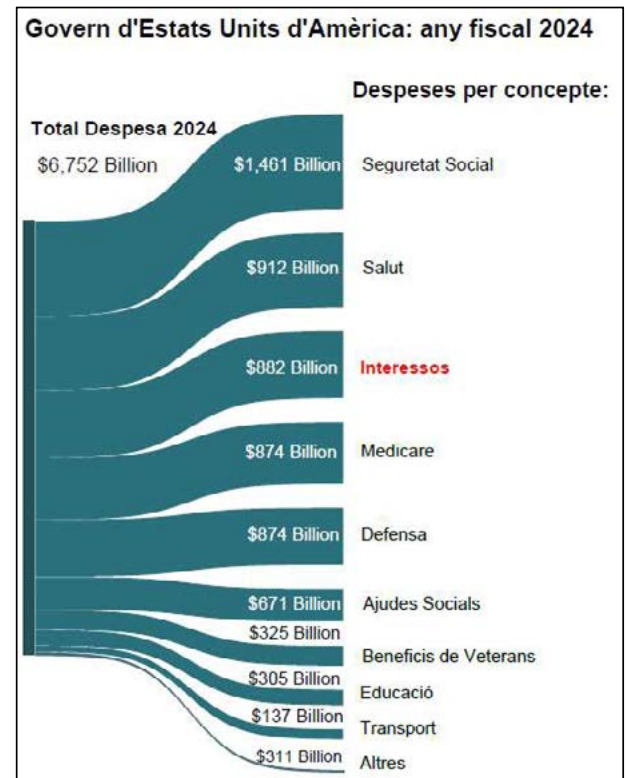
DONALD, UN ALTRE COP TU?

Albert Batiste Bonet

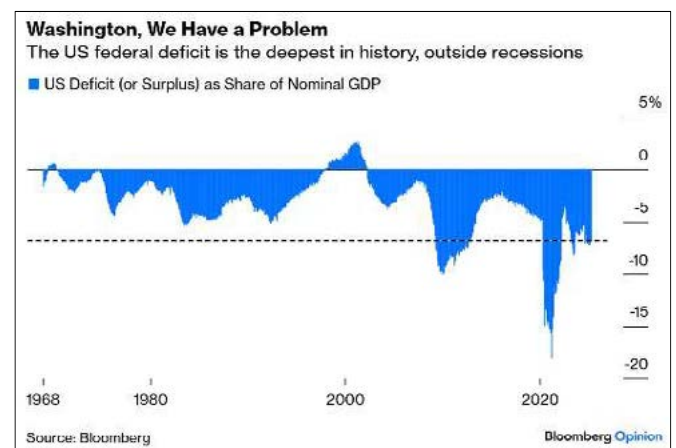
Com passa el temps. Més de quatre anys de l'últim cop que ens vam assegurar a reflexionar sobre macroeconomia. Li vam dir adeu a D. Trump a causa de la seva derrota electoral i vam deixar oberta la porta a un augment de la inflació i els seus efectes negatius als nostres estalvis. En aquells moments, vam especular amb els resultats nocius d'un increment de la inflació, però ara podem fer els comptes amb dades oficials. Si el passat juny del 2021 teníem estalviats 10.000€, amb la inflació oficial espanyola que hem sofert aquests darrers anys aquest tenen un valor real de 8.418,76€ a juny del 2025. Sense adonar-nos-en, hem perdut una capacitat de poder adquisitiu del 15,8%. O dit de forma més simple, podem comprar un 15,8% menys de béns/serveis en general. Clarament, tenir els diners aparcats als comptes bancaris (o sota el coixí de casa) no és una bona idea. No em mal interpreteu. Tenir una quantitat disponible a mà per si hi ha algun imprevist, és necessari. Però la resta dels nostres estalvis els hauríem de tenir invertits per, almenys, que mantinguin el seu poder adquisitiu al llarg del temps. Per sort, avui en dia a diferència de fa quatre anys en algunes entitats tenim diverses opcions per almenys compensar una part de la inflació com ara amb un dipòsit bancari. Ja no parlo d'invertir en mercats financers, perquè podria ser que algú assumís un risc per al qual no està preparat. Ara, ho heu de tenir clar. Sense risc no hi ha benefici.

Per altra banda, on estem avui en dia? Doncs a la Casa Blanca ha tornat un inquilí que ja coneixem, però que ben pocs teníem ganes de tornar a veure. Donald Trump va guanyar per segon cop les eleccions dels EUA i des del gener torna a estar al capdavant del país. Aquests primers mesos han servit per confirmar que tornem al caos que ja va ser la seva primera administració. Dir, desdir-se i en definitiva marejar la perdiu. Continuarà amb les seves mesures proteccionistes, i actualment amb els acords assolits en matèria aranzelària els nivells són els més elevats des de 1900. Sols hi ha una cosa que ha fet tremolar el president dels EUA. I és que enmig de tot aquest caos, el cost financer del deute dels EUA ha sofert moment d'increment i d'estrès, fet que no és del gust del nou president. I és ben normal. Però què vull dir amb això? El govern dels EUA té una quantitat de deute elevada i resultat d'això el pagament d'interessos va ser la tercera partida amb més pes sobre les despeses governamentals de tot l'any

2024, per damunt de la despesa militar per exemple. Amb aquesta rellevància, és normal que un augment del cost del deute faci tremolar tots els responsables governamentals inclòs el seu caòtic president. A més cost d'interès, menys diners per sanitat, defensa, educació i altres partides que fan guanyar vots. Mal assumpte.

Aquesta situació prové de dècades de mala gestió econòmica per part dels governs estatunidencs gastant més del que ingressen, el que s'anomena dèficit. Igual que un pressupost familiar, en un govern si es gasta més del que s'ingressa toca sol·licitar deute per pagar les factures. Així doncs, els

EUA que ha estat en una situació deficitària pràcticament des de 1968, ha acumulat una quantitat importantíssima de deute.

De la mateixa forma, la major part dels governs europeus també estan en la mateixa situació. En dèficit constant i una quantitat de deute elevada. Díficil serà revertir la situació, si a tot això hi sumem el pagament creixent de les pensions degut a l'envelliment de la societat. La solució existeix, tothom la coneix, però no és agradable ni popular. Bàsicament o s'apugen impostos o bé es redueixen les despeses. Però algú votarà el polític que prometi apujar impostos i retallar despeses governamentals? Conseqüentment, difícil serà ficar seny i reequilibrar les partides d'ingrés i despesa. Així de pervers és el sistema, que de forma impune deixa hipotecar el futur a favor del present. Mentre continuem tenint la possibilitat de finançar de forma barata la "festa" tothom estarà feliç. Però i quan no?

Amb dades de finals de 2024, la quantitat de deute del govern dels EUA representa un 123% del PIB amb un cost mitjà del 3,3% mentre que

el deute governamental espanyol està situada 101,8% amb un cost mitjà del 2,2%. Elevats? Jo diria que sí, però probablement veiem unes ràtios d'endeutament encara més elevades els anys vponents. La gran incògnita és si el cost també serà més elevat.

Mirem de prop el cost del deute, perquè ens afecta a tots plegats més del que creiem i d'aquí a quatre anys ens tornem a asseure per reflexionar sobre com ha evolucionat la situació.

AMOR I VIDA

Assumpció Cornadó Lladó

*Cercant la Vida,
trobarem la Veritat,
perquè ella esdevé
el preuat envàs que la conté.*

*Si en aquest món hi ha
quelcom semblant a Déu,
quelcom que trobi,
descobreixi i alliberi
l'autèntic sentit*

*de la nostra existència,
esdevé la Vida.*

*Una Vida viscuda amb plenitud
i per sobre de totes les coses,
amb Amor. .*

*Un Amor que es manifesta
a través de totes les seves
milers de variants i expressions
i que podem veure i tocar
quan estimem de veritat.*

EL SUD-OEST DE LA XINA: RECORRENT LES MINORIES ÈTNIQUES

Joan Ramon Oro París

1ra Part

La dona ja gran, mostra una cara desencaixada quan faig acte de presència. Asseguraria que és el primer home blanc que ha vist a la seva vida.

Només un instant perquè alci la mà en actitud amenaçadora. A través dels dits rugosos sosté fermament una pedra. "No facis un sol pas o te la llanço" sembla dir amb els seus bruscos moviments.

Eriça tot el cos, eleva el nas sense poder amagar l'expressió dels seus ulls totalment fora de si. No pot evitar manifestar una por aterridora a allò desconegut. El fet de ser diferent fa que en poc més d'un segon una vida basada en esquemes senzills, tradicionals, heretats d'antigues generacions, es vegi alterada pel desconegut. Intento protegir-me amb els braços, al mateix temps que camino lentament per assolir una distància segura.

Aquesta situació no és nova ja que els micos reaccionen de manera idèntica. En aquests casos, cal evitar mirar-los a la cara perquè es dissolgui a l'aire l'actitud provocativa, de repte. No estem tan allunyats de reaccionar com els éssers primaris quan ens sentim impactats per un ens desconegut. És clar que el que és singular està vist moltes vegades com una amenaça que pot alterar la nostra supervivència. És en aquests moments quan la por ens transforma en éssers agressius.

Gairebé sense donar-li importància, deambulo pel llogaret enclavat al fons de la vall, igual que una farola que sorgeix d'entre les muntanyes. Atalaio construccions sòlides de pedra adaptades a un clima rigorós. Parets gruixudes capaces de resistir qualsevol envit del vent i la pluja.

Imagino que a l'arribada de l'hivern el llogaret es cobreix de neu i el lloc queda aïllat del món, gairebé sense contacte amb l'exterior. Però ara la calor pica sense que sigui obstacle perquè els seus ha-

bitants vagin vestits amb robes que em semblen gruixudes per a l'època. Són les mateixes vestidures usades pels seus ancestres, totalment indiferents al pas del temps.

Em creuo amb dones abrigades amb les seves túniques, vestides amb grans collarets, penjant de les orelles arracades impossibles, en una ostentació de distinció i coqueteria alhora.

Un buf d'aire fresc irromp de sobte, gairebé sense avisar. Sembla que sacseja el poblat i emergeix des de la vall fins travessar les altes muntanyes. A les terres dels naxi, minoria del sud de la Xina tinc la impressió que estàs en un altre món. Com si la vida estigués congelada en el temps, i així roman pels segles dels segles.

La suggerent glopada d'aire fresc accelera els meus pensaments. A mode de remolí, sorgeix el record de la meua arribada en aquests paratges recòndits. De l'aeroport de Bangkok, estranya i suggeridora paradoxa d'entendre el món oriental, em trasllado en només una hora a Kunming.

L'aeroport és molt petit, de segona categoria, cosa que no correspon amb la important capital de Yunnan. Autèntiques onades de gent, enarborant el pasaport envolten l'uniformat. Complerts els penosos tràmits tothom marxa amb presses cap a la propera ciutat, el recinte sembla ara un autèntic desert.

Li mostro al taxista la direcció de l'hotel escrit amb caràcters xinesos, és l'única manera perquè pugui saber on em dirigeixo. Els xinesos no s'entenen quan parlen, és la paraula escrita la seva via de comunicació. Així tant el mandarí com el cantonès poden intercanviar salutacions i coneixements.

L'hotel és cèntric, amb una gran entrada que sembla escoltada per oficials d'una cerimònia religiosa. Les dones llueixen garlandes als cabells, mentre els homes van abillats amb un estrany birret. Estic en un altre món on hi ha altres regles, diferents maneres de percebre la vida. La meua entrada al gran saló causa sensació, soc el centre de totes les mirades, a mig camí entre la incredulitat i l'estupefacció.

No gaire lluny de la ciutat hi ha el famós bosc de pedra, únic per les seves formes singulars. Traves-so senders solitaris, per una zona estepària i desèrtica. El berenador local és senzill, fet amb unes quantes taules de fusta, on descollien filferros en què pengen escorxades aus. Aquí el plat estrella és l'ànec, adobat amb multitud d'espècies que llenquen una forta olor.

Les enormes pedres calcàries semblen elevar-se, com si volguessin tocar el firmament. El bosc està en calma, tranquil, sense gent, tot i ser declarat patrimoni de la humanitat. Així, el viatger solitari pot captar més fàcilment la seva ànima, l'esperit que emana del lloc.

Transito per senders estrets, envoltat de formacions semblants a dracs, animals i fins i tot a figures humanes. Impressiona, submergir-se en una mena de laberint en què només et guies pel refilet dels ocells. Abunden les formes corbes, ondulades, res no és recte i concís, sinó més aviat imprecís i dispers.

El rastre de les meves empremtes s'enfonsa a la terra vermellosa. Les meves petjades testimonien la presència humana, igual que la meua ombra queda reflectida en multitud de formes extraordinàries. És un lloc màgic, al qual caic rendit, postrat, anoreat per la singular bellesa.

Mentre assaïoreixo un te, observo els quadres que em mostren a la botiga del recinte. En un espaiós saló contemplo escenes de llacs, muntanyes on es debaten minúscules figures humanes. L'atmosfera densa de boires i núvols fan que tot quedi diluït en un ambient estrany i irreal. Se'm mostren un per un, amb prestància, gran pompa, com si estigués presenciant una desfilada de moda.

Kunming és una ciutat vibrant, accelerada en què noves construccions no s'aturen ni de dia ni de nit. Pressa frenètica per arribar a les avantguardes de les modernitats a escala planetària. Tot i així, el contrast és evident: grans gratacels davant d'estrets carrerons on abunden els mercats ambulants. La senzillesa de la seva vestimenta no té res a veure amb els nous rics del bar de l'hotel, fumant parsimoniosament els seus bons havans, lluint vestits impecables, demostrant a cada gest, les ànsies del poder.

El temple Yuangtong és el més gran de la ciutat, assumeix una forma circular i abasta al seu perímetre una gran quantitat de jardins. És precisament al saló principal on el cercle màgic, el sostre ovalat com si fos una esfera, queda molt palès. Està pensat perquè el visitant s'endinsi al món astral, on tots formem part d'un tot.

Al jardí són diverses les persones que mediten, postrades prop dels arbres, estenen les seves branques fins arribar al preciós estany on transiten peixos de colors. Aliens a tot, inamovibles, fa la impressió que estan en un altre món, mitjançant un prolongat èxtasi.

Però potser el que crida més l'atenció són les dones de mitjana edat que es dediquen a tenir-ne cura. Semblen un exèrcit de guerreres que no permeten res que escapí al seu estricte control. Si se t'acut trepitjar l'herba o alçar la veu patiràs les conseqüències de la seva ira. No hi haurà pietat, i podrà ser expulsat del recinte sagrat.

Com que soc objecte de la seva atenció, amb la seva permanent mirada escrutadora, l'únic que puc fer és no donar una importància excessiva al tema. Crec que estan triades per a una funció tan alta, com la protecció del temple, com a símbol de poder del matriarcat en aquelles remotes societats.

(Continuarà...)

RAMON FALGUERA OLOMÍ

Josefina París Mor

El Ramon Falguera Olomí va néixer a Artesa de Lleida el dia 29 d'agost de l'any 1903. Era el fill gran del matrimoni format per Josep Falguera i Antònia Olomí, naturals d'Artesa de Lleida. Els seus germans més petits eren el Gregori, la Maria, la Rosa, la Ramona i el Josep. La família vivia en una casa situada al carrer Nou d'Artesa, cal Pablo.

Com tots els nens i nenes del poble va anar a l'escola a aprendre a llegir, escriure i comptar, després, com la majoria de joves de cases pageses es posà a treballar la terra.

Quan esclatà la guerra l'any 1936 el Ramon tenia 33 anys i estava casat amb la Maria Bosch Gallart de cal Perejuanet d'Artesa.

El Ramon era de la lleva del 1924 i fou cridat a files el 12 de setembre de 1938, quan quedaven pocs mesos perquè acabés la guerra. Les lleves de 1923-1924 van ser de les últimes quintes d'homes adults a mobilitzar per anar al front; la guerra estava molt avançada i l'exèrcit republicà mostrava signes d'esgotament, necessitava incorporar nous soldats per reforçar l'armada republicana.

Fotografia del casament

L'avanç progressiu de les forces franquistes en territori català va provocar l'èxode de milers de persones que tenien por per la seva condició de republicans i amb les poques pertinences que tenien es desplaçaven amb carros, a peu... fugint de l'arribada dels nacionals.

Els historiadors parlen d'un total de 440.000 refugiats catalans que van marxar de la rereguarda buscant refugi en masies solitàries i en llocs allunyats de les línies de foc.

Quan el Ramon es va incorporar a files, la seua dona, la Maria, estava embarassada i en cerca de més seguretat es va refugiar a casa d'uns familiars de Cervià. Artesa havia quedat prop de la línia de combat i l'aviació no deixava tranquil el poble. La gent tenia por i moltes famílies abandonaven les seues cases buscant llocs més segurs i allunyats del front.

En la seua estada a Cervià de les Garrigues, la Maria que estava en un estat de gestació avançat, va anar de part i va donar llum a una criatura morta o que morí en el moment de néixer, sense poder fer res per salvar-li la vida.

EL FRONT DE LA CATALUNYA CENTRAL

La família del Ramon Falguera desconeixia el front on s'havia incorporat el seu fill, però tenien alguna notícia que el situaven per la zona de la Catalunya central, prop de Manresa.

L'exèrcit republicà anava retrocedint i estava enfonsat, les seues capacitats humanes i materials, mostraven havien arribat al límit. El general Vicente Rojo, cap de l'Estat Major de l'exèrcit republicà, va ordenar a les tropes que es concentrassin a la zona de Manresa per barrar l'avanç franquista a Barcelona.

Pont de l'estació de Manresa enderrocat per un bombardeig de l'aviació nacional. Fotografia: DDAA. Catalunya durant la guerra civil dia a dia. 2006, vol. 20, pàg. 45.

La gran massa de forces republicanes, esgotades i vençudes, no van mostrar resistència a l'entrada dels nacionals a la capital del Bages. Els republicans van abandonar Manresa abans que hi entressin les tropes franquistes i es van dirigir vers el nord, a Cardona i Vic, destruint, al seu pas, la majoria de ponts sobre el riu Cardener per dificultar l'avanç dels nacionals.

Per contra, a Navarcles i altres pobles de l'entorn de Manresa, hi van haver forts enfrontaments entre els dos exèrcits. En aquestes poblacions els republicans van posar resistència i es van produir durs combats i moltes baixes de soldats en aquella zona.

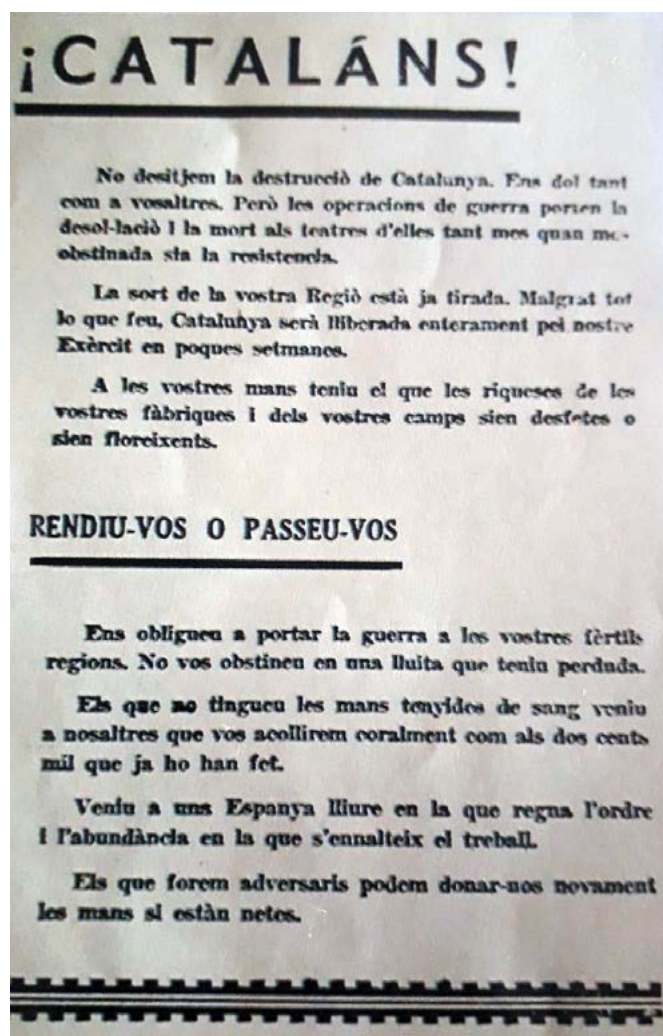
No obstant això, Barcelona estava encerclada per l'exèrcit nacional i la seua caiguda era imminent. Les unitats de soldats de la república cansats i vençuts

anaven reculant i replegant-se vers el nord, camí de l'exili a França. D'altres, desesperats, no veien cap més sortida que no fos el suïcidi... i molts altres que volien retornar a casa amb la família es lliuraven o desertaven al bàndol dels nacionals.

El Ramon Falguera no volia marxar a l'exili, ell desitjava tornar a Artesa per reunir-se amb la família i va decidir entregar-se a les forces nacionals.

J. Sanjuan (1998, p. 144-145) explica que quan els nacionals arribaren a Navarcles, el Ramon Falguera, tot convençut, es va lliurar a les forces del "tercio" pensant trobar acolliment, però el resultat va ser molt diferent. Al mateix moment li van disparar un tret a boca de canó, segurament al cap, que li produí una mort fulminant. Després li van espoliar la jaqueta de pell que portava i unes sabates.

Anteriorment els nacionals havien engegat una campanya de propaganda on oferien als soldats republicans que no havien comès cap delictes de sang, la possibilitat d'incorporar-se a les seues files sense por a sofrir cap represàlia...

Propaganda dels nacionals

A les zones republicanes hi havia infiltrats que defensaven la causa nacional i a través de proclames, fulletons de paper impresos,... animaven els soldats i la rereguarda a deixar el republicanisme ja que la guerra estava al final i d'un moment a l'altre guanyaria l'exèrcit nacional.

El Terç de Requetès de la Mare de Déu de Montserrat era una unitat militar de xoc integrada a l'exèrcit franquista durant la Guerra Civil espanyola; d'inspiració carlina i formada majoritàriament per catalans.

A finals de gener de 1939 el Terç defensava els accessos de Barcelona des de la Catalunya central, però no va arribar mai a defensar la ciutat comtal. Després del seu pas per la zona de Manresa va continuar la seva retirada cap a la frontera francesa.

Finalment, el cos de Ramon Falguera Olomí es va poder recuperar i fou enterrat al mateix cementiri de Navarcles a mitjans del mes de febrer de 1939 (1).

Cementiri de Navarcles

Al Ramon el van matar quan la guerra estava pràcticament acabada i quan a casa estaven esperant el seu retorn...

La seua viuda, la Maria Bosch Gallart, va retornar a Artesa doblegada pel dolor i amb la vida trencada per l'horror de la guerra. Ella va retornar a la seua casa pairal, cal Perejuanet on hi va viure fins al final dels seus dies.

NOTES

1. SANJUAN PRIM, 1998, p. 144-145

BIBLIOGRAFIA

ALOY, Joaquín. *La retirada de las fuerzas republicanas de la Ciudad de Manresa (enero 1939)*. Hª Gráfica de Manresa. Vol. I, Manresa, 1993.

SANJUAN PRIM, Josep. *Mai Més*. Torres de Segre: Amics de la Mare de Déu de Carrassumada, Torres de Segre, 1998.

LA DONA I LA PINTURA

EL TALLER DE PINTURA DEL GRUP D'ARTESA DE LLEIDA

Laia Solà Miró

(Grup de Pintura d'Artesa de Lleida)

Està clar que pintar és una tasca que es pot fer en solitari ja sigui pintant del natural, a través de fotografies o bé copiant pintures d'autoria reconeguda, així hem començat molta gent, però us puc assegurar que fer-ho en grup, i regularment, és molt gratificant.

Sabem que aquell dia a aquella hora toca pintar i compartir l'experiència amb persones que senten el mateix que tu. Sabem, per experiència, que pintar en solitari pot ser tranquil, però també un pèl avorrit i, amb tantes activitats que ens sobrepassen, des del treball a les obligacions que no podem ajornar, acabem per deixar-ho, i així passen els mesos i els anys sense fer gairebé res. Dins del taller, en companyia, escollim el dibuix més escaient amb la mirada atenta de les persones que hi participen, el comencem, el refem...demanem opinió i la donem de manera sincera i respectuosa. Aquest fet ens dona seguretat i a poc a poc anem avançant. Després ve el color, la tècnica, preferentment aquarel·la, però pot ser també plàstica, oli que no faci olor, pastel etc. Tanmateix tenim un salvavides preparat i a punt per qualsevol emergència, el Ramon Farré, expert en diferents tècniques i que ens dona classes de perspectiva, paisatges, com fer un retrat i sortir-te'n etc. cosa que ens anima a encetar el següent, cada cop amb més engrescament i satisfacció. Saber que aquella pintura que estàs acabant tindrà ressò en el grup ens situa en el compromís de continuar per, finalment, mostrar-la i rebre'n l'opinió que sempre va bé per millorar una mica cada dia. Al final del curs trobem que hem pintat més del que pensàvem i deixem testimoni del que ens ha entretingut i hem après, tot fent una ocupació plaent, que sovint acaba en una exposició conjunta. Com la que farem ben aviat amb la temàtica del retrat.

Pels que no heu pintat mai us preguntareu: com és això de començar a pintar? De fet tothom, a qui agrada el dibuix o la pintura, ha començat de la mateixa manera. Qui, als inicis, no s'ha sentit seduït per la mirada enigmàtica de La noia de la perla de Vermeer o el somriure captivador de la Gioconda de Leonardo da Vinci? Per no parlar dels paisatges marítims i les figures humanes plenes de llum de Joan Sorolla, entre altres. Tanmateix, hi ha persones que els agraden més les

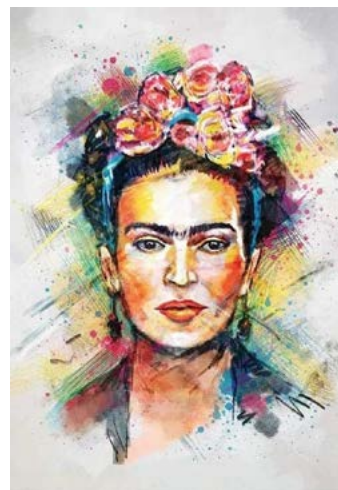

Isabel París. Artesa de Lleida

tendències que s'allunyen de la pintura figurativa i copien o imiten autors que enceten, a principis del S. XX, les tècniques abstractes: Kandinski, Mondrian, Paul Klee, Picasso, Joan Miró, Dalí... segur que els amants de la pintura els han admirat, també.

Fixeu-vos que només he esmentat autors masculins que molts de vosaltres sens dubte coneixeu, però no n'he recordat cap de dona. I vosaltres? Potser Frida Kahlo? En adonar-me'n he fet esment d'una xerrada-taller que va fer, l'Associació de dones a Cal Miró, anomenada «Pinzellades de creació femenina» on l'escriptora Lola Ortiz explicà les dificultats que havien de vèncer per poder exercir el seu art, com tampoc podien estudiar medicina ni carreres altres que consideraven exclusivament masculines. De fet les dones no podien estudiar cap carrera de prestigi. Afortunadament això ja és història.

Només per trencar una llança al seu record n'esmentaré algunes: Lavínia Fontana (S.X-VI) considerada la primera dona pintora

Frida Kahlo. Mexicana

professional, Angèlica Kauffman (S. XVIII) fundadora de la Royal Academy de Londres, Berthe Morisot, impressionista (S.XIX)...Frida Kahlo (S.XX) símbol del surrealisme i de l'art autobiogràfic, Isabel Guerra (S.XXI), monja de l'orde del Císter, esplèndida retratista de la figura femenina.

I de les catalanes què en sabem?

Si a l'Europa del Renaixement tenim poques referències de pintores, a la corona catalanoaragonesa de l'època, pràcticament, no n'hi ha de conegudes pels mateixos motius. Algunes treballaven en tallers familiars, però els noms sovint no es conserven. Altres en cercles privats de manera anònima. Hem d'anar al S.XIX per trobar les primeres: Lluïsa Vidal, modernista i deixeble de Ramon Casas i Josepa Teixidor. Durant el S. XX augmenta bastant la quantitat de pintores amb noms reconeguts; destacarem Àngels Santos Torroella, surrealista, que va tenir reconeixement internacional, Montserrat Gudiol, també reconeguda internacionalment pels retrats i figures femenines, Eulàlia Grau, artista conceptual, crítica amb la societat i el poder... Pel que fa al S. XXI algunes pintores també són actives en diverses disciplines, des de l'art figuratiu fins al digital i il·lustracions; destacarem: Marta Cerdà (1980) treballa entre pintura, disseny i il·lustració, Jo Milne (1966) escocesa establerta a Barcelona, molt vinculada a l'escena pictòrica catalana. Conxa Ibáñez (1926-2022) paisatgista, activa fins ben entrat el segle XXI, Eva Lootz (1940) austríaca establerta a Catalunya, també vinculada al pensament artístic contemporani, Núria Guinovart, vinculada a l'abstracció amb diferents tècniques, Lita Cabellut, ...

Dolors Simó. Pintura i ceràmica de trencadís

A Lleida hi ha força tradició pictòrica dins dels contemporanis, segurament reforçada per l'impacte que deixà l'obra de Jaume Morera i Galícia, així trobem Xavier Gosé, Leandre Cristòfol, Albert Coma Estadella...Perico Pastor, Joaquim Ureña...i entre les dones poques se'n destaquen, malgrat que coneixem moltes pintores extraordinàries com Rosa Siré, que morí el 2014, Mercè Humedas, digníssima aquarel·lista que guanya, actualment, els primers

premis de tots els concursos que es presenta. Edith Schaar d'origen alemany, viu a la Floresta. És una artista polifacètica que utilitza materials diversos i collits de la naturalesa per expressar el seu art, des de la pintura als tapissos o escultures...o l'excel·lent muralista Lily Brick. A tots ells i elles podeu admirar-los a través del Google.

Lily Brick. Muralista catalana

Me'n deixo moltíssimes, però no podem tancar aquest recull, des d'Artesa de Lleida, sense esmentar la nostra estimada i admirada Isabel París que tantes obres i records ens ha deixat. I a nivell personal vull esmentar una pintora i ceramista magnífica, autora de grans murals de trencadís i més de mil quadres pintats sobre l'holocaust, entre altres temes, la Dolors Simó, amb una tècnica original i personalíssima. Viu a Maials, té taller de pintura a Torrebesses i està a punt de publicar el llibre: La noia del mosaic de trencadís, que explica el seu avatar personal i professional, com a dona resistent i lluitadora, encara al S. XXI.

Darrerament, dins de l'activitat pictòrica dels USK (urban Sketchers o pintors de carrer), al qual el Grup de pintura d'Artesa està adherit, hi ha un gran assortit de dones que pinten. En els últims dècennis, ara que ja no tenen el jou de la prohibició, agafen els pinzells sense complexos i fan trobades per pintar del natural on tothom, dones i homes, s'expressen des de la seva singularitat i destresa, sense límits.

Per acabar us adreçem al Taller de dibuix i pintura, gratuït, que comença de nou, amb moltes ganes, a Artesa de Lleida aquest curs. Horari: dijous de 6 a 8 tarda, al segon pis de casa de la vila. T'hi apuntes?

També t'esperem a l'exposició de retrats que farem aquesta tardor.

Fins aviat!

X

UN VIATGE ENDEBADES, O NO TANT

La tardor de 1851, el Roc i el Vicent la van passar al tros, sembrant l'ordi i el blat. I a finals de novembre varen començar a collir les olives de les dues cases on treballaven de mossos

Ja faltava poques setmanes perquè els dos amics s'incorporessin a les quintes i, òbviament, no en tenien cap ganes. El Roc i el Vicent, evidentment, no tenien els sis mil rals que costava llogar un substitut i havien de fer el servei militar indefectiblement. L'impost o tribut de sang, tal com es coneixia popularment el servei militar, era molt costós per a les famílies pobres ja que havien de renunciar a la força dels braços i als ingressos del treball dels joves fills. I la perspectiva per als pobres soldats era, massa sovint, afrontar les inclemències de la guerra amb el perill per a la salut i el risc de la pròpia vida, carn de canó dins dels continus conflictes d'un estat en decadència. Es deia que més de la meitat de la lleva moria fent la mili o tornaven amb malalties cròniques, principalment les febres.

Una nit que estaven a la taverna del Patau, el Roc li va dir al Vicent que abans de marxar a l'exèrcit, volia anar a Bell-lloc a veure la Maria Antonieta.

- *Què dius! Si ens agafen aquells ximples ens faran la pell*- va fer el Vicent.

- *Tant se val. Vull anar a acomiadar-me de la Maria Antonieta*- va sentenciar el Roc.

El Vicent no el volia deixar sol i un diumenge de finals de novembre es van presentar a casa de la Maria Antonieta amb tan mala sort que a casa seva no hi havia ningú. Un veí els va dir que de bon matí la Maria Antonieta havia marxat cap als Arcs amb els seus pares. Havien fet el viatge endebades i ràpidament van tornar al poble pel camí dels Alamús. No fos cas que se les tornessin a tenir amb aquells brètols impresentables i altra volta hi hagués garrotades.

De tornada els dos nois van tornar a parlar dels mals endèmics del país i de les seves coses. Tot caminant el Vicent va dir al seu amic:

- *Mira Roc, no t'hi trenquis el cap amb l'enveja de la gent. Tot això és per culpa de la calor. La calor és molt dolenta per a les persones. Els escalfa el cap i els provoca una peresa permanent. I, ja ho saps, com diu la dita: la peresa és germana de la pobresa. I quan algú és emprenedor, té moltes ganes de treballar i progressa li tenen ràbia i enveja. Una cosa semblant els va passar a aquells de Bell-lloc quan ens van veure amb les noies.*

- *Sí, valencià. Tot això ja m'ho has dit moltes vegades. Et repeteixes més que l'all o el pebrot*- va afegir el Roc amb un somriure. - *i així no arreglem res ni anem enlloc.* - Llavors va fer una pausa - *I ara que hi penso, com et va anar amb l'Àngels els dia de la festa major? Tu no fas gaire soroll, paio.*

- *Vàrem quedar que ens tornariem a veure. Vam parlar una bona estona. L'Àngels em va dir que un dia haviem d'anar a la torre dels seus pares. M'ha dit que està molt bé. Que és a la partida de Fontanet i que tots els pagesos diuen que allí hi ha la terra més bona de tot el terme de Lleida. En ser una zona tan plana i tan a prop del Segre, l'anomenen el Sot, Amb les inundacions el riu ha anat deixant sediments i amb els anys ha esdevingut una terra tan bona i fèrtil que produeix unes grans collites de tota classe de fruits.*

- *Jo val més que ni vinga. No vull fer de mig destorbo- va fer el Roc.*

- *I tant que vindràs.*

El Roc i el Vicent gaudien molt parlant de la terra i dels cultius de cada partida. Quan veient alguna finca, s'imaginaven el seu propietari. Malgrat que els dos amics eren uns humils jornalers, també tenien el somni que algun dia treballarien terres seves. El Roc i els seus pares havien comprat un tros de terra de set jornals que els feia peça, a la partida de Montfalcó. Amb aquella compra els havia quedat una finca força presentable, amb dotze jornals de cabuda. I amb la perspectiva que més aviat que tard es podria regar amb l'aigua del Canal d'Urgell, el futur era prou dolç i apetible. El Bruno, i el Roc quan podia, aplanaven els bancals amb una petita trisella i la seva mula.

Séquia de Fontanet. Fotografia: Arxiu Nacional de Catalunya.
Fons: FECSA. Codi: ANC1-211-N-1346

El Vicent va seguir parlant de la torres de l'Àngels i de les seves terres.

- *Els pagesos del Sot de Fontanet poden regar quan volen, ja que hi ha dues sèquies molt antigues: la de Fontanet i la de Torres de Segre i tot l'any porten molta aigua.*

- *Realment l'Àngels et va il·lustrar molt bé-* va dir el Roc en broma - *Però digue'm, Vicent, no vàreu fer res més que parlar de terra, de sèquies i de collites. Em costa de creure.*

- *No vulguis córrer tant, company-* va dir el Vicent amb un somriure d'orella a orella.

Els dos amics es van entretenir tant que sense adonar-se'n ja havien arribat a Gombau del Pla. I malgrat que el viatge havia estat endebades, el Roc se sentia molt bé amb ell mateix. Havia fet el que tocava. De fet encara no es podia creure que la Maria Antonieta s'hagués enamorat tan fortament d'ell. I es preguntava a ell mateix si també podria correspondre a aquell sentiment, amb la mateixa intensitat. A més havia d'anar a fer de soldat i li podia passar qualsevol cosa. I també era ben cert que a Bell-lloc hi havia aquells nois que no volien que el Roc festegés la Maria Antonieta.

En acomiadar-se, els dos nois es van posar d'acord per aprofitar el proper dissabte per anar a visitar l'Àngels a la seva torre. Fet i fet, com que els dos amics havien de marxar aviat a fer el servei militar, els seus amos els donaven festa els dissabtes, ja que havien contractat uns altres mossos per suplir la seva absència.

Séquia de Torres. Fotografia: Arxiu Nacional de Catalunya.
Fons: FECSA. Codi: ANC1-211-N-35619

EL REPORTATGE

35 ANYS DE PISCINES MUNICIPALS

La Redacció

Fotografies: Arxiu La Femosa

El 7 de juliol passat va fer 35 anys de la inauguració i obertura de les piscines municipals. Una obra que en el seu moment va ser molt reivindicada per amplis sectors del nostre poble.

Aprofitem l'avinentsa d'aquest esdeveniment per reproduir la crònica que de la inauguració vam publicar a La Femosa, número 117, corresponent als mesos d'agost-setembre de 1990. Així mateix adjuntem fotografies de l'acte i de les piscines.

INAUGURACIÓ DE LES PISCINES

Les piscines municipals de la vila d'Artesa foren inaugurades el dia 7 de juliol a les vuit del vespre. Moltíssima gent acudí a la seva esperada inauguració i pogué contemplar que realment havia estat una bona obra executada.

S'esperava per a la inauguració de l'acte el Sr. Esteva, Cap del Departament de Governació de la Generalitat a Lleida, el qual no va acudir després de fer-nos esperar prop d'una hora, i així en Josep Drudis, alcalde d'Artesa, procedí a inaugurar-les, amb un discurs que emocionà i entendrí a molts, fent un ràpid record de la història de la nostra vila. A la cloenda de les seves paraules seguí l'obertura d'una ampolla de cava, el líquid de la qual es llença íntegrament a la piscina.

A continuació tots els presents brindaren amb una copa de cava per la construcció i bon funcionament de les piscines d'Artesa, que han esdevingut, sens dubte, un lloc de concentració, i esport per a molts artesencs i artesenesques.

FAUNA DEL TERME

Isidre Drudis Bellmunt

CONILL (*ORYCTOLAGUS CUNICULUS*)

El conill de bosc (*Oryctolagus cuniculus*) és un mamífer de l'ordre *Lagomorpha* i de la família dels lepòrids. Té el cos cobert d'un pelatge espès i llanut de color terròs pàl·lid, amb l'abdomen blanquinós i la part inferior de la cua blanca. Té el cap ovalat, ulls grossos, les orelles llargues de fins a 7 cm, la cua molt curta i les potes del darrere més llargues que les del davant, adaptades per a la carrera. Per això corre i salta a gran velocitat. Amida de 33 a 40 cm. No presenta dimorfisme sexual.

Els conills viuen en colònies i presenten un patent comportament territorial. Pel marcatge del territori fan servir sobretot senyals olfactius que produeixen amb glàndules en diferents parts del cos, però sobretot a sota la mandíbula. Viuen en caus o llogrigueres, que excava sota terra en terrenys que no siguin massa durs, formant grups de fins a vint individus amb una estructura social forta i clarament definida: un mascle dominant és l'únic que munta les femelles i pren la iniciativa en la defensa del territori, entre les femelles també s'estableixen relacions de dominació i subordinació, que són clau per a controlar el creixement del grup.

El període de reproducció va des del març fins al setembre. La femella produeix de 3 a 5 cries de 3-4 cadells (anomenats catxaps) cada any. El període de gestació de les cries és de 30 a 40 dies. Es poden reproduir a partir de quan tenen 5-8 mesos i són adults amb un any. L'esperança de vida del conill de bosc és d'uns 5 a 9 anys.

La seva alimentació és essencialment vegetal: herba, cereals, fruites, hortalisses, fulles, fruits del bosc i ocasionalment fongs. Li agraden els terrenys secs i càlids de tipus mediterrani amb matolls o carrascars. Freqüenta els rostolls, els conreus i les vores de bosc. Es troba també als horts, als caixers

de les séquies i canals, a les arbredes riberenques, als pedruscalls. No viu a l'alta muntanya, a l'interior dels boscos espessos, ni als aiguamolls. És típic de la península Ibèrica i el nord d'Àfrica i ha estat introduït a Europa i a Austràlia.

El conill és una espècie clau en l'ecosistema, ja que és la presa bàsica de molts predadors de l'àrea mediterrània, i la major o menor abundància de conills incideix en el nombre de poblacions de determinades espècies. El linx, la mangosta, la guineu, el gat salvatge, el senglar, la fagina, l'àguila reial, l'àguila imperial, l'àguila cuabarrada, l'astor, el duc i la serp verda són els predadors més importants que té el conill.

Tot i que a primera vista, els conills i les llebres són molt semblants, presenten sensibles diferències.

Els conills es diferencien de les llebres perquè són més grans. Tenen les potes posteriors més llargues, les orelles més grans i cossos esvelts i musculosos. Pel que fa al seu

hàbitat, les llebres prefereixen viure en zones obertes, com ara praderies, camps i deserts. D'altra banda, els conills viuen en àrees més boscoses, on poden trobar refugi en caus que ells mateixos excaven. Les llebres són animals solitaris i territorials. S'estimen més viure soles i només s'ajunten per reproduir-se. Els conills també s'adapten a viure en captivitat, mentre que les llebres no ho fan.

A les Terres de Ponent i en altres indrets de Catalunya la superpoblació de conills ha assolit cotes preocupants, especialment en zones agrícoles i en entorns on mai no s'havien registrat tants exemplars. Fins i tot en algunes zones s'ha triplicat la població en un any. El problema ha esdevingut permanent i provoca pèrdues econòmiques. Els danys als cultius en algunes zones poden assolir en casos extrems el 70% de la producció, la qual cosa ha motivat intervencions d'urgència per evitar mals majors.

TEMPORADA 2025/2026

EL C. E. ARTESA DE LLEIDA S'AIXECA DE NOU

Eudald Pijuan Mor i Ferran Peiró Olomí

La temporada passada va ser d'un aprenentatge brutal en tots els sentits pel C. E. Artesa de Lleida.

L'equip artesenc va tornar a començar des de la categoria més baixa del futbol català, la Quarta Catalana, i va acabar la Lliga amb una meritòria 2a posició que li va permetre disputar el play-off d'ascens.

En aquesta fase d'ascens va superar les semifinals amb certa claredat i, en la final, en la qual es va enfrontar al Santa Coloma de Queralt, el desenllaç va ser el pitjor possible: derrota en una ajustada tanda de penals.

Durant l'estiu no hi ha hagut cap renúncia ni reestructuració de grups a Tercera Catalana que hagi permès al club aconseguir l'ascens i, d'aquesta manera, l'equip seguirà un any més a Quarta Catalana, concretament al grup 29.

Com era previsible, després d'acariciar-lo amb la punta dels dits, l'objectiu d'aquesta pròxima temporada no és cap altre que aconseguir l'anhelat ascens.

Per a fer-ho, el C. E. Artesa estrenarà nova junta (amb el mateix president), repetirà entrenador en la figura de Sergi Miró (2a temporada) i, pel que fa als jugadors, mantindrà en gran part el bloc de la temporada passada i afegirà algunes incorporacions de nivell per a millorar l'equip.

Així doncs, el C. E. Artesa de Lleida en la present temporada 2025/26 estarà format pel següent president, cos tècnic i jugadors:

PRESIDENT

• Roger Masot

COS TÈCNIC

• Entrenador: Sergi Miró

• Delegat: Ferran Escolà

JUGADORS

RENOVACIONS

Ferran Peiró

(7a temporada - Central)

Una temporada més i ja serà la setena pel jugador més veterà de l'equip i el 1r capità. Peça imprescindible en totes les etapes victorioses de l'Artesa els últims anys a 3a, 2a i 1a Catalana i que no vol ser menys en l'objectiu de portar l'equip a Tercera Catalana una altra vegada.

Miki Hernández

(5a temporada - Davanter)

El 2n capità va ser l'autèntica revelació la temporada passada en convertir-se amb el màxim goleador de l'equip després de passar del seu habitual rol de migcampista al de davanter. Esperem que continuï igual d'encertat aquest nou any!

Guillem Palou

(6a temporada - Extrem/Davanter)

Esperem que torni el millor Palou de cara la nova temporada, en què seguirà com a 3r capità de l'equip i jugador decisiu en atac.

Marc Ribera

(2a temporada - Central/Lateral)

Natural d'Artesa. Ha destacat per ser un defensa polivalent, amb perfil ofensiu i de combinació i potent en el joc aeri.

David López

(2a temporada – Migcampista ofensiu)

Natural d'Artesa. Jugador polivalent de talent, dominador de la pilota i amb desplegament físic per tot el mig del camp.

Blai Pijuan

(2a temporada – Central)

Natural d'Artesa. Pot alternar les posicions de central, lateral i pivot. És contundent en les accions defensives i poderós en la rematada de cap.

Pol Batlle

(2a temporada – Davanter)

Natural d'Artesa. Jugador que fa molta pinya dins d'un vestuari i que apareix en els moments importants de la temporada.

Josep Maria Bonet

(2a temporada – Migcampista defensiu)

Natural d'Artesa. Pivot posicional dels de tota la vida. Juga amb molta calma, sempre ben situat i atent per a recuperar la pilota amb precisió.

Geovanni

(2a temporada – Lateral/extrem)

Natural d'Artesa. Jugador de banda amb bon 1x1, joc de combinació i contundent defensivament.

Toni Romero

(2a temporada – Porter)

Porter de garanties que l'any passat es va consagrar a la porteria gràcies a les seves grans aturades. Que continuïn!

Víctor Rodríguez

(2a temporada – Lateral dret)

Jugador de gran recorregut tant en defensa, on destaca per la seva contundència, com en atac, on és d'allò més precís.

Josep Arqué

(2a temporada – Migcampista/Central)

És l'àncora de l'equip i permet que tot l'engranatge de la defensa i del mig del camp funcioni a la perfecció.

Adrià Cano

(2a temporada – Davanter)

Va acabar sent el segon màxim golejador de l'equip i ha demostrat ser un jugador explosiu, amb capacitat per l'1x1 i definició.

Marcos Iglesias

(2a temporada – Extrem)

Jugador amb un gran 1x1, bona definició i incisiu en atac. Esperem veure la seva millor versió aquest any.

Cristian Garcia

(2a temporada – Mitja punta)

Jugador amb un gran joc de combinació, bona visió de joc i un xut privilegiat. També tindrà el rol de segon entrenador.

Guillem Izquierdo

(2a temporada – Davanter)

Jugador de gran qualitat tècnica, bona definició i un xut poderós que esperem que aportï gols a l'atac artesenc.

Joan Carulla

(2a temporada – Defensa)

Es va consagrar la passada temporada a la línia defensiva. Polivalent en les diferents posicions de defensa i destaca per la seva solidesa defensiva i el compromís amb l'equip.

FITXATGES**Ferran Besora**

(1a temporada – Migcampista)

Natural d'Artesa i procedent del juvenil de l'Intercomarcal. Aportarà la seva qualitat al mig del camp artesenc.

Fernando Ainoza

(1a temporada – Migcampista)

Natural d'Artesa i procedent del juvenil de l'Intercomarcal. Assegurarà esforç i treball al mig del camp artesenc.

Genís Ezquerria

(1a temporada – Lateral esquerre)

Natural d'Artesa i procedent del juvenil de l'Intercomarcal. Aportarà contundència i seguretat a la línia defensiva de l'equip.

Adrià Mesalles

(1a temporada – Porter)

Procedent de l'Alcarràs "B" de Tercera Catalana. Destaca per ser un porter àgil i segur sota pals.

Robert Calvo

(1a temporada – Defensa)

Procedent del C. F. Sudanell. Aportarà polivalència a la zona defensiva, on esperem que destaquï pel seu desplegament físic i rapidesa.

Carlos Lozano

(1a temporada – Extrem/Davanter)

Procedent del C. F. Torrefarrera. Destaca per ser un extrem de bon 1x1, qualitat amb la pilota i un xut privilegiat.

Per una banda, s'ha de destacar que es manté el bloc exitós de la temporada passada, ja que renoven fins a 17 jugadors que ja formaven part del C. E. Artesa. I, d'altra banda, l'equip continua estant format majoritàriament per a veïns del nostre poble, pel fet que són 12 els artesencs que formaran part de la plantilla la temporada vinent.

Finalment, volem celebrar que són 3 els jugadors del poble procedents del juvenil de l'Intercomarcal que començaran la seva etapa amateur al C. E. Artesa. Els desitgem les millors de les sorts!

GRUP 29 DE QUARTA CATALANA

El C. E. Artesa de Lleida en la temporada 2025/2026 ha quedat enquadrat al grup 29 de Quarta Catalana. L'equip no caldrà que afronti grans desplaçaments en aquesta categoria i tots els enfrontaments seran davant d'equips de poblacions properes de les comarques del Segrià, les Garrigues i el Pla d'Urgell.

Així doncs, el grup està format pels següents equips:

- C. F. Albesa
- Atlètic Almacelles B
- C. E. Artesa de Lleida
- U. E. Balàfia B
- Athletic Club Bell-Lloc
- C. E. Benavent de Segrià
- U. E. Bordeta
- U. E. Castelldans
- U. D. Gardeny
- C. D. Magraners
- C. F. Pardinyes B
- C. F. Rosselló
- C. F. Seròs
- C. F. Sudanell
- C. F. Sunyer
- C. F. Torrefarrera

ENTRETENIMENTS

SOPA DE LLETRES

Miquel À. Navarro

Busqueu dintre del requadre hi i trobareu els noms de 12 pobles del Rosselló

P	R	F	O	R	Q	U	E	S	O
T	O	A	Y	N	I	P	R	E	P
V	I	L	L	A	I	P	U	L	L
A	C	A	L	U	M	A	L	I	V
P	O	N	T	E	L	L	A	R	I
I	R	N	E	H	S	B	P	R	A
N	T	O	S	E	K	A	I	O	Ç
K	A	G	A	P	N	U	R	I	A
O	F	E	J	L	T	H	F	E	P
M	A	S	E	L	L	E	L	A	S

SUDOKU

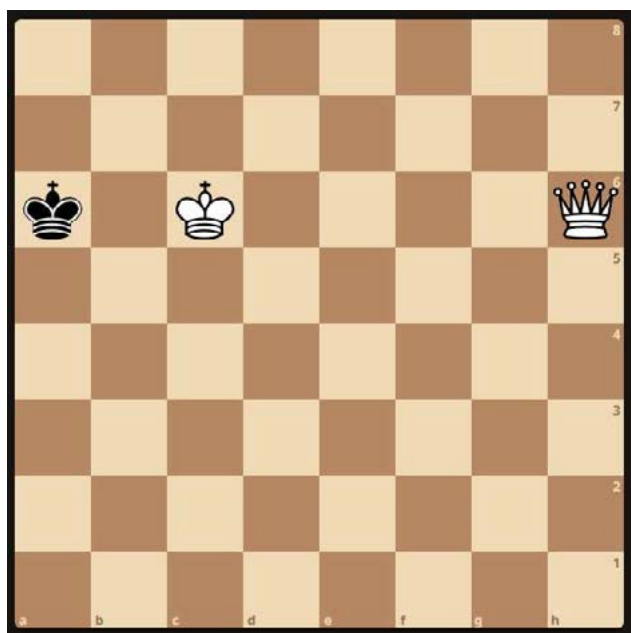
Lluís Gil

							2	8
		2			7			
	8			2		7	6	
	6			8	5	2		
				9	2		4	7
	7				4	8		5
6	4		3			5		
			9				3	
	3		2	5	6		7	

PROBLEMA D'ESCACS

Albert Batiste

Juguen blanques i guanyen la partida en dos moviments.

ENIGMA

Ens sabríeu dir el nom d'aquest emblema i on està situat?

Solució de l'enigma del número anterior:
Parany per atrapar ratolins i taus.

MOTS ENCREUATS

Miquel A. Navarro

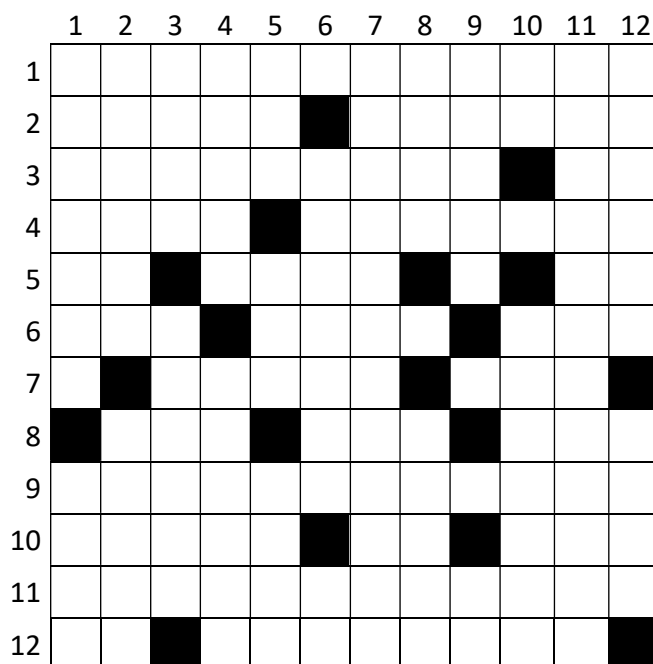
Solucions a la pàgina 39

HORIZONTALS

1. Fer contraccions o convulsions. 2. Està sense fer res. Fujo, m'evadeixo. 3. Tallaries l'herba amb cert instrument. Pel matí. 4. Al revés, abaixi el cap. Al revés, mediador, jutge. 5. Nom de consonant. Marca d'aparells fotogràfics. Fa plural. Preposició. 6. Al revés, en senyala tres. Direcció, destí. Cent cinquanta una. 7. La del novell. No deixa veure. Comuna en molts horts. 8. Línia de tensió alta. Igual que el 6 primera. Nascut. 9. Poble d'Artesa de Segre. 10. Al revés, passo l'erera. Així acaba l'alcohol. Tres vocals. 11. Al revés, que no han superat la prova. 12. Consonant repetida. Marxaran, partiran al mar.

VERTICALS

1. Clàusula notarial. Suc del raïm. 2. Vigilant d'oques. Al revés, ciutat aragonesa. 3. Fibra tèxtil sintètica. Al revés, no mancat de dents. 4. L'Etna per exemple. Pot de vidre. 5. En fa us. Es separa de la palla. De la meva propietat (femení). 6. Cinquanta. Dóna refugi. Al revés, article occidental. 7. Al revés, faries el programa. 8. Proposició, afirmació (al revés). La segona. Llúpia, quist. 9. Al revés, nom d'home. Cent. Fa plurals. Ordre militar. 10. Article en forma femenina. Consonant. Baralla, disputa.

11. Farien parelles. 12. Herba aromàtica. Parella, duo al revés.

ARTESA A VISTA D'OCELL

Fotografies: Josep Gallart

Pilot avió: Lluís Garcia

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament973 16 71 62
 Assistent social dimecres alterns973 16 71 62
 Correus 9h a 10h de dilluns a divendres
 Farmàcia973 16 72 04
 Veterinari de la Protectora Local:
 Emma Solé618 90 95 12

Clínica Ica Natura (Pardinyes)973 22 82 22
 Clínica Riu Ebre (Cap Pont)973 21 65 49
 Consultori mèdic local.....973 16 72 91
 Metge urgències Dies feiners 15h a 8h i els festius
 tot el dia973 14 20 29 / 973 14 20 33
 Museu973 16 71 62 (Ajuntament, hores convingudes)

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENTS

ESCACS

Solució:

1. De3, Ra5 (única jugada possible)
2. Da3++

MOTS ENCREUATS

HORIZONTALS

1. CONVULSIONAR. 2. OCIOS. ESCAPO. 3. DALLARIES.
 AM. 4. COTI. ARBITRE. 5. CE. AGFA. S. EN. 6. TRI. RUMB.
 CLI. 7. L. AMAGA. COL. 8. LTA. TRI. NAT. 9. MONTMA-
 GASTRE. 10. ERERO. OL. EI. 11. DESAPROVADES. 12.
 TT. SALPARAN.

VERTICALS

1. CODICIL. MOST. 2. OCATER. TEROL. 3. NILO. DEN-
 TAT. 4. VOLCA. MATRAS. 5. USA. GRA. MEVA. 6. L. RE-
 FUGIA. LO. 7. PROGRAMARIES. 8. TESI. B. TALPA. 9.
 SISCO. C. S. AR. 10. NA. B. CONTESA. 11. APARALLA-
 RIEN. 12. ROMANI. DUET.

SUDOKU

7	9	6	5	1	3	4	2	8
4	1	2	8	6	7	3	5	9
3	8	5	4	2	9	7	6	1
9	6	4	7	8	5	2	1	3
8	5	3	1	9	2	6	4	7
2	7	1	6	3	4	8	9	5
6	4	9	3	7	1	5	8	2
5	2	7	9	4	8	1	3	6
1	3	8	2	5	6	9	7	4

SOPA DE LLETRES

POLLESTRES. VILAMULACA. PONTELLÀ.
 ORTAFÀ. SALELLES. FORQUES. TESÀ. LLUPIA.
 ELNA. PERPINYÀ. TUÏR. PAÇÀ.

FE D'ERRATES

Volem demanar disculpes perquè a El Reportatge de la revista anterior (núm. 336, pàg. 20 i 21) ens vam equivocar en la identificació dels nois i noies del carrer Nou que havien participat em la confecció de la catifa de Corpus Chrysti del 17 de juny de 1965. Tornem a publicar les fotografies de les pàgines 20 i 21 amb els noms i cognoms correctes.

Foto pàgina 20: D'esquerra a dreta: Josep Maria Pico, ???, Mercè Pico, Josep Bonastre, Esther Tolòs, Magda Escuer i Antonio Carretero.

Foto pàgina 20: D'esquerra a dreta: Josep Maria Pico, ???, Mercè Pico, Esther Tolòs, Antonio Carretero, Josep Bonastre i Magda Escuer.

Malgrat les consultes que hem fet ningú ens ha pogut aclarir certament qui és la primera noia de l'esquerra d'ambdues fotografies. Demanen a les nostres lectores i lectors si ens poden ajudar en esbrinar-ho.

Aquagym. Fotografia: Josep Rebull

Mulla't per l'esclerosi. Fotografia: Mariona Rebull

Processó dels fancalets de Sant Jaume

Tresina i Dolors de cal Maco

IMATGES D'ACTUALITAT

Sopar de l'Associació de Dones a la plaça Vella

Obertura del consultori mèdic

IMATGES DE FESTA MAJOR 2025

Actuació de Tradifarra

Representació de Transhumància